

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ DAİRE

KARAR

(Kayıttan Düşme)

**Mehmet ŞAHİN ve Diğerleri
tarafından Türkiye aleyhine yapılan
19596/02 sayılı başvuru**

(12 Aralık 2006)

OLAYLAR

Mehmet Şahin, Kadri Parça ve Mehmet Şah Bakır isimli başvuranlar, Türk vatandaşlarıdır. Mehmet Şahin ve Kadri Parça 1979 doğumlu olup Batman'da ikamet etmektedir. Mehmet Şah Bakır ise 1965 doğumlu olup Urfa'da ikamet etmektedir. Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları şöyle özetlenebilir. 31 Mart 1994 tarihinde, üçüncü başvuran, 2 Nisan 1994 tarihinde ise ilk ve ikinci başvuran Batman Karakolu polisleri tarafından Hizbullah'a üye oldukları şüphesiyle gözaltına alınmıştır. 22 Nisan 1994 tarihinde, Batman Ceza Mahkemesi Hakimi, başvuranların tutuklanmasına karar vermiştir. 7 Haziran 1994 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuranlar ve diğer altı kişi aleyhinde, Hizbullah örgütüne üye oldukları gerekçesiyle, başvuranları Türk Ceza Kanunu'nun 125., 40. ve 36. maddeleri uyarınca suçlayana bir iddianame sunmuştur. 4 Ağustos 1994 tarihinde, başvuranlar ilk defa mahkemeye çıkmışlardır. 15 Kasım 2001 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranları suçlandıkları üzere mahkum etmiştir. İlk iki başvuruyu, on iki yıl altı ay hapis cezasına mahkum etmiştir. Ancak, tutuklu yargılandıkları süreyi dikkate alarak, mahkeme, başvuranları serbest bırakmıştır. Ayrıca, üçüncü başvuruyu müebbet hapse mahkum etmiştir. Bu başvuranın tutuklu yargılandığı sürenin cezasından düşülmesi gerektiğini belirtmiştir. 2 Temmuz 2002 tarihinde, Yargıtay, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin iddia edilen olaylara yönelik yeterli soruşturma yapmamış olması nedeniyle kararı bozmuştur. Dava, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden başlamıştır. 2 Kasım 2004 tarihinde, mahkeme, üçüncü başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar vermiştir. Dava, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nde hala devam etmektedir.

ŞİKAYETLER

Başvuranlar, tutuklu yargılanma sürelerinin AİHS'nin 5 § 3. maddesini ihlal ettiğini ileri sürerek şikayetçi olmuşlardır. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin tutuklu yargılanma kararını verirken ilgili ve yeterli gerekçelere dayanmadığını iddia etmişlerdir.

Başvuranlar ayrıca, kendilerine yönelik olarak başlatılan cezai işlemlerin, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin gerektirdiği üzere "makul süre" içinde tamamlanmadığını ileri sürerek şikayetçi olmuşlardır. Bu bağlamda, 7 Haziran 1994 tarihinde başlayan cezai işlemlerin hala devam ettiğini ifade etmişlerdir.

Ayrıca, başvuranlar, AİHS'nin 6. maddesi bağlamında AİHS'nin 13. maddesi kapsamında, iç hukukta işlemlerin haddinden uzun sürmesinden şikayetçi olabilecekleri hiçbir etkili hukuk yolu bulunmadığını ileri sürmüşlerdir.

Birinci ve ikinci başvuranlar, ayrıca, 1 no'lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamında yetkililerin, uzun tutukluluk süresi sebebiyle, kendilerinin eğitim hakkına müdahale ettiğini belirterek şikayetçi olmuşlardır.

HUKUK

20 Kasım 2006 tarihinde, AİHM, Hükümet'ten izleyen deklarasyonu almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülmekte olan, yukarıda anılan başvurunun dostane çözümünü teminen başvuranlara herşey dahil *ex gratia* 16,400 Euro (on altı bin dört yüz Euro) ödemeyi teklif ettiğini beyan ederim. Bu meblağ, maddi ve manevi tazminatla birlikte masrafları da kapsayacak ve aşağıdaki gibi bölünecektir:

Mehmet Şahin: 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro)

Kadri Parça: 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro)

Mehmet Şah Bakır: 6,000 Euro (altı bin Euro).

Bu meblağ, uygulanabilecek her türlü vergiden muaf olacak, ödeme tarihinde geçerli kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve başvuranlar ve/veya onların yetkili temsilcileri tarafından verilecek bir banka hesabına yatırılacaktır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37 § 1. maddesi uyarınca, AİHM kararının tebliğini takiben üç ay içinde ödenecektir. Bu ödeme, davanın nihai çözümünü teşkil edecektir. Söz konusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder."

16 Ağustos 2006 tarihinde, AİHM, başvuranın temsilcisi tarafından imzalanmış olan izleyen deklarasyonu almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülmekte olan, yukarıda anılan başvurunun dostane çözümünü teminen başvuranlara herşey dahil *ex gratia* 16,400 Euro (on altı bin dört yüz Euro) ödemeyi teklif ettiğini not ettim. Bu meblağ, maddi ve manevi tazminatla birlikte masrafları da kapsayacak ve aşağıdaki gibi bölünecektir:

Mehmet Şahin: 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro)

Kadri Parça: 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro)

Mehmet Şah Bakır: 6,000 Euro (altı bin Euro).

Bu meblağ, uygulanabilecek her türlü vergiden muaf olacak, ödeme tarihinde geçerli kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve tarafımdan verilecek bir banka hesabına yatırılacaktır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37 § 1. maddesi uyarınca AİHM kararının tebliğini takiben üç ay içinde ödenecektir. Bu ödeme, davanın nihai çözümünü teşkil edecektir. Söz konusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder.

Teklifi kabul eder ve söz konusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçerim. Bu şekilde, davanın nihai olarak karara bağlandığını bildiririm.”

Bu deklarasyon, Hükümet ve başvuran arasında varılan dostane çözüm kapsamında yapılmıştır.

AİHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü dikkate almıştır. Çözümün, AİHS ve Protokollerinde öngörülen insan haklarına saygı temeline dayandığı hususunda tatmin olmuştur ve başvurunun incelenmesinin devamını haklı çıkaracak kamu yararına hiçbir neden tespit etmemiştir (AİHS'nin *in fine* 37 § 1. maddesi). Dolayısıyla, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin davaya uygulanmasına devam edilmemelidir ve dava kayıttan düşürülmelidir.

Yukarıdaki gerekçelere dayalı olarak, AİHM oybirliği ile

Başvurunun kayıtlardan düşürülmesine *karar vermiştir*.

Vincent BERGER
Yazı İşleri Müdürü

Bostjan ZUPANCIC
Başkan